

Ἰ εδο. 131 β. χιοδζ' κγ. - ἀπρίλιος 1871.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
ΕΚ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΕΛΑΜΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΓΓΑΙΚΟΝ ΤΟΥ
ΟΣΣΙΑΝΟΥ

Ἄστρον τῆς ἐπερχομένης νυκτός! Γλυκεῖα ἢ αἴγλη σου ἐν τῇ Δύσει! Ὑπερφάνον ἀναρραίνεσαι ἐκ τοῦ νέφους σου, καὶ ἀγέρωγον πορεύεσαι ἄνω τοῦ ὄρους σου. Τί, ὦ ἄστρον, τί θεωρεῖς ἐν τῇ κοιλάδι; Οἱ μακρῶδεις ἄνεμοι καθεύδουσιν. Ὁ κρότος τοῦ χειμάρρου ἔρχεται μακρόθεν. Μικρῶμενα κύματα ἀναρριχῶνται ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ μακρυνοῦ. . . Τί θεωρεῖς, λέγω, ὦ γλυκύτατον φῶς; Πλὴν, — μειδιάς καὶ ἀπέρχεσαι! Τῆς νεφέλης τὰ κύματα σὲ κυκλοῦσι μετ' ἀπλήστου χαρᾶς, καὶ περιλούουσι τὴν ἐράσμιον κόμην σου. Χαῖρε σὺ, ἀκτίς σιγῆς! Ἐγεσθήτω τὸ φῶς τῆς ψυχῆς τοῦ Ὀσσιάνου!

Καὶ ἐγείρεται ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ! βλέπω τοὺς ἀπελθόντας φίλους μου. Βλέπω αὐτοὺς συνηγμένους ἐπὶ τῆς Λώρας, ὡς ἐποίουν πάλαι ποτέ. Ὁ φίνγαλ προσέρχεται ὡς στήλη τις ἐξ ὀμίχλης· οἱ ἥρωες του περιστοιχίζουσιν αὐτόν: διακρίνω τοὺς μελωδοὺς, τὸν λευκότριχα Οὐλίνον! τὸν ἀγέρωγον Ῥύνον! Διακρίνω τοῦ Ἀλπίνου τὴν γλυκεῖαν φωνήν, τῆς Μινώρας τὸν θρηνώδη τόνον. Πῶς μετεβλήθητε, φίλοι

μου, ἀπὸ τοῦ χρόνου ἐκείνου τῶν ἐορτῶν τοῦ Σέλαμα; τοῦ χρόνου, ὅτε ἠγωνιζόμεθα ὡς αἱ λαίλαπες αἱ ἐαριναί, αἵτινες διέρχονται ἄνω τῶν ὄρων μακρῶδως καὶ κάμπουσιν αὐτῶν τὴν γλυκυψύθρον χλόην.

Ἡ Μινώρα προσήλθεν ἐν τῇ καλλονῇ αὐτῆς: Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἠτένιζον χαυμαὶ καὶ ἐδάκρουν. Τὴν κόμην τῆς ἐσκόπισεν εἰς κύματα ἢ αἶρα, ἧτις γλυκέως κατήρχετο ἐκ τοῦ λόφου. — Αἱ ψυχαὶ τῶν ἠρώων ἐθλίβησαν ὅτε ἐξῆλθεν ἡ μελωδικὴ τῆς φωνή. — Πολλάκις εἶχον ἰδεῖν τοῦ Σάλγαρ τὸν τάρον, τῆς λευκοστέρου Κόλμας τὴν ζοφεράν κατοικίαν: — Ἡ Κόλμα εἶχεν ἀφελῆ μόνη ἐπὶ τοῦ ὄρους με μόνην τὴν γλυκεῖαν φωνήν τῆς! Ὁ Σάλγαρ τῇ εἶχεν ὑποσχεθῆν νὰ ἐπανεῖθῃ, ἀλλ' ἡ νύξ κατεπίπτεν ἤδη. Ἀκουσατε τῆς φωνῆς τῆς Κόλμας, ἐνῶ ἐκάθητο μόνη ἐπὶ τοῦ ὄρους:

Κόλμα. Εἶναι νύξ· εἰμὴ μόνη, ἐγκαταλειμμένη ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν καταγίδων. Ὁ ἄνεμος μυκᾶται ἐπὶ τῶν ὄρων ὁ χειμάρρος κυλίσταται ἐκ τοῦ βράχου. Ποῦ καλύβη νὰ με προσυλάξῃ ἐκ τοῦ βετοῦ; Ἐγκαταλειμμένη ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἀνέμων!

Ἀνάτειλον, ὦ Σελήνη! ἐξέλθε ὀπισθεν τῶν νεφῶν! Ἄστρον τῆς νυκτός, ἐμφανίσθητε! Κατελθέτω φῶς τι ὅπως με ὀδηγήσῃ εἰς τὸν τόπον ἐνθα ὁ ἀγαπητός μου ἀναπαύεται μόνος μετὰ τὴν ἀγρὰν αὐτοῦ· ἐνθα τὸ τόξον αὐτοῦ παράκειται παραλελυμένον, ἐνθα ὁ κύων αὐτοῦ πλανᾶται ἀσθμικῶν περὶ αὐτόν. Ἄλλ' οἴμοι! δεῶν νὰ μένω ἐνταῦθα μόνη, παρὰ τὸν βράχον τοῦ βρύματος τοῦ βρουῶδους. Ῥεῦμα καὶ ἄνεμος μυκῶνται θορυβῶδως. Ἡ φωνὴ τοῦ ἀγαπητοῦ μου δὲν ἀκούεται! Διατί ὁ Σάλγαρ μου, διατί ὁ ἥρωες μου φαίνεται λησμονῶν τὴν ὑπόσχεσίν του; Ἴδου ὁ βράχος, ἴδου τὸ δένδρον· ἴδου ὁ ῥυαξὸς ὁ παταγῶν· ἐνταῦθα ὑπέσχεσο νὰ ἐπανεῖθῃς ἅμα τῇ νυκτί! ὦ, Σάλγαρ! ποῦ εἶσαι; Μετὰ σοῦ θὰ ἔφρευγον ἐκ τοῦ πατρός μου, μετὰ σοῦ ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ περικλεοῦς. Ἡ γενεά μου πρὸ χρόνου σοὶ ἦτο ἐχθρά. Ἄλλ' ἐγὼ οὐδέποτε σοὶ ἐχθρεύθην, ὦ Σάλγαρ!

Παῦσον ἐπὶ στιγμὴν, ὦ ἄνεμε! Ῥυαξ, σίγησον ἐπ' ὀλίγον. Ἀκουσθήτω εἰς τὰ πέριξ ἡ ἐμὴ φωνὴ μόνον! Ἀκουσθήτω ὑπὸ

III
 τοῦ πλάνητός μου! Σάλγαρ, ἡ Κόλμα σὲ καλεῖ. Ἴδου τὸ δένδρον, ἴδου ὁ βράχος. Σάλγαρ, ἀγαπητέ μοι, ἐνταῦθα εἰμαι. Ἴνα τί ἀναβάλλεις τὴν ἔλευσίν σου; Ἴδε! Ἡ γαληνία Σελήνη ἀναφάνεται. Αἱ λίμναι τῶν ὑδάτων στίλβουσιν ἐν τῇ κοιλάδι. Οἱ βράχοι διακρίνονται ὑπόφαιοι ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ὕψηλου. Ἐκεῖνον μόνον δὲν βλέπω ἐπὶ τῆς κορυφῆς του. Ἐκεῖνου μόνου δὲν ἀνακαλύπτω τοὺς κύνας, ἀγγέλοντας τὴν ταχεῖάν του ἔλευσιν. ὦ, ἀνάγκη νὰ μένω ἐνταῦθα μόνη!

Ἀλλὰ τίνες οἱ κείμενοι παρὰ τὴν ὄχθην πλησίον μου; Εἶναι ὁ ἀδελφός μου καὶ ὁ ἑραστής μου; ὦ! λαλήσατέ μοι, ὦ φίλτατοι! — Δὲν ἀπαντῶσιν εἰς τὴν Κόλμαν! — Λαλήσατέ μοι, εἰμί μόνη: τὴν ψυχὴν μου κατατρίχουσι φόβοι! Εἶναι νεκροὶ! Τὰ ξίφη αὐτῶν εἰσέτι αἰμοσταγῆ. ὦ, ἀδελφ μου, ἀδελφέ μου! Ἴνα τί ἀπέκτεινας τὸν Σάλγαρ μου; Ἴνα τί, ὦ Σάλγαρ, ἀπέκτεινας τὸν ἀδελφόν μου; Ἀμφότεροι εἴσθε προσφιλεῖς εἰς ἐμέ. Τί νὰ εἶπω πρὸς ἑπαινόν σας; Εἰς τὰ ὄρη διακρίνεσθε μετὰξὺ μυρίων. Εἰς τὰς μάχας εἴσθε τρομεροί. Ὀμιλήσατέ μοι: τὰς μάχας εἴσθε τρομεροί. Ὀμιλήσατέ μοι: ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου, τέκνα τοῦ ἔρωτός μου! Εἶναι σιωπηλοὶ! — σιωπηλοὶ διὰ παντός: ψυχρὰ, ψυχρὰ εὐρίσκω τὰ θνητὰ στήθη των!

ὦ! ἀπὸ τοῦ βράχου τοῦ ὄρειου, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀπατόμου κρηνοῦ, λαλήσατέ μοι, φάσματα τῶν νεκρῶν! Λαλήσατε, δὲν θὰ τρομάξω. Πῶς ἀπήλθετε ν' ἀναπαυθῆτε; Ἐντὸς τίνος σπηλαιοῦ θ' ἀνεύρω τοὺς ἀπελθόντας; Οἴμοι, οὐδεμία ἔρχεται μετὰ τῶν ἀνέμων φωνῆ, οὐδεμία ἐν τῇ καταγιγίδι ἡμιπεπνιγμένη ἀπάντησις ἀσθενής!

Κάθμαι καὶ ὀδύρομαι· κάθμαι περιμένουσα τὴν πρωίαν ἐν δάκρυσιν. Ἐγείρατε τὸν τάφον, ὦ φίλοι τῶν τεθνεώτων! Ἐγείρατε, καὶ μὴ κλείσετε αὐτὸν μετρίσου ἔλθη ἡ Κόλμα. Ὁ βίος μου εἶχεται ὡς ὄνειρον. Πρὸς τί νὰ μένω κατόπιν; Ὁ ἀναπαυθῶ ἐνταῦθα μετὰ τῶν φιλότων μου, παρὰ τὸ ρεῦμα τοῦ βράχου τοῦ ἠχηροῦ. Ὅταν ἡ νύξ ἐπέρχεται εἰς τὸ ὄρος, ὅταν οἱ ἀνεμοὶ ἐγείρωνται μανιώδεις, τὸ φάσμα μου τότε θά ἴσταται ἐν τῷ αἰθέρι, καὶ θὰ θλιβέται ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῶν προσφιλῶν. Ὁ ἀκούη τότε ἐκ τῆς σκιῆς του ὁ κυνηγός. Θά

Ἄλεξ. Πάλλη: Τραγουδάκια γιὰ παιδιὰ. Ἀθήνα, Τυπογραφεῖο τοῦ Σ. Κ. Βλαστού 1889. 4^{ος} σ. 39. Τιμ. λπρ. 50. [Ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου ὁ γράφας προτίσσει τὰ ἑξῆς: «Τοὺς λίγους ἀρτοὺς στίχους τοὺς ἔγραψα σ' τὴν ἀρχὴν γιὰ τὰ παιδιὰ μου, τοὺς δημοσιεῖω ὅμως μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς μποροῦν ἴσως νὰ χρησιμεύουν καὶ σ' ἄλλα Ἑλληνοπούλα.»] Ὁ κ. Πάλλης, γνωστός ἐξ ἄλλων σοφῶν φιλολογικῶν ἔργων του, ἔκαμε πολὺ καλὰ ὅτι δὲν ἀπήξιασε νὰ δημοσιεύσῃ καὶ στίχους, νομίζομεν ὅμως ὅτι ἠδύνατο τὰς περὶ γλώσσης καὶ ὀρθογραφίας ἰδέας του νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς ἄλλο βιβλίον προωρισμένον διὰ μεγάλους καὶ ὄχι διὰ παιδιὰ. Καλὰ κακὰ τὰ παιδιὰ αὐτὰ διδάσκονται ἐν τῷ σχολείῳ ὅτι τὸ αὐτὸς γράφεται: μὲ *av* καὶ ὄχι μὲ *ap* καὶ τὸ δημοσιεύω μὲ *ev* καὶ ὄχι: μὲ *eb*, συνείθισαν οὕτω τὰς λέξεις μὲ ὀρισμένην φυσιογνωμίαν ἐν τῇ γραφῇ καὶ θὰ τὰς εὐρίσκωσιν ἀγνωρίστου, παραμεμορφωμένας εἰς βιβλίον, τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει νὰ τὰ τέρψῃ καὶ ὄχι νὰ ἐμβάλλῃ νέας ἀπορίας καὶ μερίμνας εἰς τὸν μικρὸν τῶν νοῦν ἀρκετὰ καλίστην ἀπὸ τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Μόνον κατὰ τοῦτο νομίζομεν, ὅτι ἔσφαλεν ὁ ποιητής, διότι εἶνε, μετ' ἄληθιν τὴν μετριοπροσύνην του, ποιητής ὁ γράφας στίχους τόσο μελωδικούς, τόσο χαριτωμένους, ἐν τῷ καθέλω δὲ ὑπερέτους ὅλων τῶν στίχων οὗς ἔγραψαν διὰ παιδιὰ ἄλλοι ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν λογίων. Ἐκ τῶν ποιημάτων τῆς συλλογῆς τινὰ μὲν εἶνε πρωτότυπα, πλεῖστα δὲ κατὰ μετάφρασιν ἐλευθερὰν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἢ ἀγγλικοῦ. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα φέρουσιν ἄριστα ἠρμοσμένον τὸ ἑλληνικὸν ἐνδύμα, ἀποδεικνύοντα πόσον ὁ κ. Πάλλης ἔχει ἀνεπτυγμένον τὸ αἰσθημα τῆς γλώσσης, καλλιτέχνης ἐν πᾶσι, δυνάμενος νὰ διδάξῃ πολλοὺς μεγαλοφώνους στιχοῦργους. Ἄν ὁ ἐκδόσας τὰ Τραγουδάκια γιὰ παιδιὰ ἔχει ἀνεκδοτὰ καὶ Τραγοῦδια γιὰ μεγάλους, ἀδικεῖ τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν κρατῶν ταῦτα ἐν τῷ σκότει τοῦ χαρτοφυλακίου του. Τοῦτο θὰ ἀνομολογήσωσι βεβαίως πάντες ἀναγινώσκοντες τοὺς ἑξῆς χαριστάτους στίχους ληφθέντας κατὰ τύχην ἐκ τοῦ τεύχους, ἐξ ὧν οἱ τελευταῖοι δὲν εἶνε καὶ τόσο παιδικοί:

Μὲ τί καμάρι

(ἐκ τῶν ἀγγλικῶν)

Μὲ τί καμάρι περπατεῖ
 τὴν κούκλα τῆς κρατώντας,
 καὶ μ' ἓνα σπάγγο τὸ γατὶ
 ζοπίσω τῆς τραβῶντας!
 Κοντὰ σ' τὴν πόρτα σταματᾷ
 πρὶν πάει παραπέρα,
 καὶ τὰ πουλιὰ τῆς χαιρετᾷ
 μὲ μιὰ τῆς καλημέρα.
 «Καλημερούδια σας, πουλιὰ,
 «καλημερούδια, χήνα! . . .
 «Τὴν κούκλα λὲν Τριανταφυλλιά,
 «καὶ τὸ γατὶ Ψιφίνα.
 «Και ἂν μὲ βρωτᾷτε καὶ γιὰ ποῦ,
 «ἐγὼ νωρίς ἐθῆγα
 «νὰ πάω νὰ βρῶ τὸν παπποῦ
 «νὰ μὲ φιλέει σὺκα».

Μέσ' σὲ περιβόλι

(κατὰ τὸ γαλλικόν)

Μέσ' σὲ περιβόλι
 κιστροειμονιές,
 καὶ τὰ κίτρα κόθουν
 τρεῖς ὁμορφονιές.
 Καὶ τραγοῦδ' ἢ πρώτη
 ἀρχινάει γλυκὴ.
 «Στάσου» λέ' ἢ ἄλλη
 «σάλπιγγα τροικῶ».

«Ὁ καλὸς μου ἔνε»
 ἢ στερνὴ λαλεῖ.
 «Πάει νὰ πολεμήσει
 «σ' τὴν Ἀνατολή.
 «Τὴν καρδιά μου θά 'χει,
 «πίσω ἂν ξαναρθεῖ,
 «καὶ τὰ δάκρυά μου,
 «ἂν μοῦ σκοταθεῖ.»